

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Інститут людини
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
“ 01 ” “ 09 ” 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Клінічна психологія»

для студентів

спеціальності	053 Психологія (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	053.00.02 Практична психологія (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації	_____
(за наявності)	(назва спеціалізації)

Київ-2020

Розробник:

Петрунько О.В., доктор психологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Петрунько О.В., доктор психологічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 02.10. 2019 р. № 11

Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

02.10. 2019 р. О.В. Мартинчук (О.В. Мартинчук)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми «Практична психологія»)

(назва освітньої програми)

Керівник освітньої програми О.М. Лозова (О.М. Лозова)

Робочу програму перевірено

«02» 10 20 19 р.

Заступник директора Р.О. Павлюк (Р.О. Павлюк)

Пролонговано:

на 20 20 /20 21 н.р. О.В. Мартинчук (ПІБ) «24» серпня 20 20 р. Протокол № 13

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

на 20__ /20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5/150	
Курс	3	-
Семестр	1-й	-
Обсяг кредитів	5	-
Обсяг годин, в тому числі:	150	-
Аудиторні	56	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	56	-
Форма семестрового контролю	Екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів із сучасними теоретичними уявленнями та практичними напрацюваннями в галузі психологічної діяльності в системі охорони психічного здоров'я; сформуванню систему уявлень щодо психологічної допомоги особам з соматопсихічними та психосоматичними розладами в практиці соціальної роботи.

Завдання:

1) сформувати в студентів базові загальнонаукові та соціально-особистісні компетенції, в т.ч. дослідницькі навички з вивчення актуальних питань клінічної психології та базові знання з головних її напрямів в обсязі, необхідному для дальшого застосування в психологічній практиці;

2) сформувати необхідні професійно-практичні компетенції, в т.ч. з діагностики психосоматичних та соматопсихічних розладів; організації і здійснення реабілітаційної, корекційної, психотерапевтичної роботи з урахуванням типу порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб з різними формами психічних, психосоматичних та соматопсихічних розладів.

3. Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти першого рівня (бакалавр) повинен **знати**:

- 1) основні теорії й базові поняття клінічної психології;
- 2) сучасний стан і перспективи розвитку клінічної психології;
- 3) методи клініко-психологічного дослідження;
- 4) класифікації психічних, психосоматичних та невротичних розладів;
- 5) основи клініко-психологічної допомоги та профілактики.

Здобувач вищої освіти першого рівня (бакалавр) повинен **уміти**:

1) визначати психологічні чинники в етіології та патогенезі психічних та психосоматичних розладів;

- 2) визначати критерії розладів особистості, поведінки та емоційної сфери людини, в т.ч. тих, що активуються в підлітковому віці;
- 3) виявляти зв'язки між психічними і соматичними явищами;
- 4) обирати адекватні методи дослідження;
- 5) вести спостереження за клієнтом;
- 6) проводити психологічне інтерв'ю та психотерапевтичну бесіду;
- 7) застосовувати елементи індивідуальної та групової психотерапії при проведенні психологічного консультування.

4. Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього:	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна робота
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Вступ до клінічної психології							
Тема 1. Предмет і завдання клінічної психології.	9	2	2	-	-	-	5
Тема 2. Загальні і спеціальні методи клінічної психології. Психологія здоров'я і хвороби.	12	2	2	2	-	-	6
Модульний контроль	2						
Разом	23	4	4	2	-	-	11
Змістовий модуль 2. Діагностика розладів психіки							
Тема 3. Діагностичний процес у клініко-психологічній практиці.	12	2	2	2	-	-	6
Тема 4. Класифікації психічних розладів у клінічній психології.	12	2	2	2	-	-	6
Тема 5. Основні симптоми розладів психіки.	14	2	2	2	-	-	6
Модульний контроль	2						
Разом	40	6	6	6	-	-	18
Змістовий модуль 3. Розлади пізнавальної та емоційної сфери людини							
Тема 6. Розлади пізнавальної сфери людини.	12	2	2	2	-	-	6
Тема 7. Розлади емоційної сфери.	12	2	2	2	-	-	6
Модульний контроль	2						
Разом	26	4	4	4	-	-	12
Змістовий модуль 4. Розлади Я-сфери сфери поведінки							
Тема 8. Розлади Я-сфери.	11	2	2	2	-	-	5
Тема 9. Розлади поведінки. Розлади волі і саморегуляції.	11	2	2	2	-	-	5
Тема 10. Основи клініко-психологічної інтервенції.	9	2	-	2	-	-	5
Модульний контроль	2						
Разом	31	6	4	6			15
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	150	20	18	18	-	-	56

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ВСТУП ДО КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Предмет і завдання клінічної психології.

Загальна характеристика клінічної психології як галузі психологічного знання і як навчальної дисципліни в системі фахової підготовки психологів. Історія становлення клінічної психології. Донауковий, науковий та післянауковий (постмодерний) етапи розвитку. Ідеї давніх філософів Заходу і Сходу (Арістотель, Авіценна, Су Цзи) та лікарів (Гіпократ, Гален). Ідеї Е. Кречмера, У. Шелдона, Ф. Галля. Науковий період розвитку клінічної психології: внесок А. Галлера, С. Фульє, Л. Уйтмера, В. Вундта, Ф. Гальтона, Е. Крепеліна, А. Біне, У. Штерна, І. Павлова, І. Сеченова, О. Лазурського та інших учених і практиків. Міждисциплінарні зв'язки клінічної психології з іншими науками. Зв'язки клінічної психології з філософією, соціологією, педагогікою, з іншими галузями психології. Зв'язок клінічної психології та медицини. Клінічна психологія та патопсихологія і психіатрія.

Розділи клінічної психології. Епідеміологія неінфекційних хвороб. Методологічні принципи клінічної психології. Об'єкт, предмет і завдання клінічної психології. Головні питання клінічної психології. Фундаментальні поняття клінічної психології (адаптація - дезадаптація; здоров'я - хвороба; симптоми й синдроми; анамнез, етіологія та патогенез; норма, аномалія та патологія, психотичні та непсихотичні розлади та інші).

Психологічна етика і деонтологія в клінічній психології. Кваліфікаційна характеристика медичного психолога. Професіограма клінічного психолога. Нормативне регулювання діяльності клінічного психолога. Співпраця клінічного психолога з іншими суб'єктами діагностичного та терапевтичного та корекційного процесу.

Ключові слова: клінічна психологія, становлення клінічної психології, міждисциплінарні зв'язки, предмет та базові поняття клінічної психології.

Рекомендована основна література [3, 4]

Рекомендована додаткова література [13, 14, 29, 32]

Тема 2. Загальні і спеціальні методи клінічної психології. Психологія здоров'я і хвороби.

Підходи до класифікації методів. Загальнонаукові і спеціальні методи. Теоретичні, емпіричні та експериментальні методи. Кількісні і якісні методи діагностики. Стандартизовані і не стандартизовані методи. Методи психодіагностики, методи психологічного впливу та методи аналізу даних.

Методи клінічної діагностики. Уявлення про позитивну і негативну клінічну діагностику. Об'єктивна і суб'єктивна психодіагностика. Клінічне спостереження: принципи організації, етапи, цілі, завдання. Клінічна бесіда: принципи організації, етапи, цілі, завдання. Особливості первинного інтерв'ю. Спеціальні методи обстеження в клініці. Три типи даних клінічної діагностики: Q-дані, L-дані, T-дані. Проективні методи в клінічній психології.

Психологія здоров'я і здорової людини. Визначення здорової людини і здорової особистості в традиціях різних наукових шкіл. Психічне та психологічне здоров'я. Уявлення про здоров'я у когнітивній психології, в гештальт-психології та в психології екзистенціалізму. Уявлення про здоров'я і здорову особистість в гуманістичній психології. Проблема розмежування норми, аномалії та патології. Тріада Ганнушкіна як інструмент розмежування норми і не-норми. Соціокультурні, індивідуальні та функціональні виміри норми. Критерії психічного здоров'я за нормами ВООЗ.

Концепції виникнення стану нездоров'я. Концепція констеляції особистісних рис. Концепція дезадаптації. Концепція психічної травми. Концепція невдалої антиципації. Концепція впливу життєвих та вікових криз. Концепція подолання. Типи ставлення хворого до себе і до власної хвороби. Уявлення про «внутрішню картину хвороби» та чинники, що її визначають. Основні типи перебігу психічних розладів та прогноз на одужання.

Ключові слова: загальні і спеціальні методи клінічної психології, клінічна діагностика, проєктивні методи в клініко-психологічній практиці, здоров'я, хвороба, критерії здоров'я, внутрішня картина хвороби, норма, аномалія, патологія.

Рекомендована основна література [1, 2, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [12, 24, 25, 27]

Змістовий модуль 2. ДІАГНОСТИКА РОЗЛАДІВ ПСИХІКИ

Тема 3. Діагностичний процес у клініко-психологічній практиці.

Уявлення про діагностичний процес у клінічній психології (принципи, етапи, цілі, завдання). Рівні клініко-психологічної діагностики. Рівень діагностики окремих ознак і проявів (рівень постановки симптоматичного діагнозу). Диференціальна психодіагностика (рівень постановки клінічного діагнозу). Збирання анамнезу як умова здійснення диференціальної діагностики. Основні симптоми і синдроми (астенія, страх, біль, нав'язливі думки і дії тощо) в практиці диференціальної діагностики. Типологічна діагностика (або рівень підтвердження діагнозу та складання прогнозу щодо лікування, одужання і можливих втрат). Патопсихологічна діагностика в клініці та її особливості. Клінічні прояви психічної норми та патології. Підходи до визначення норми.

Ключові слова: клінічна діагностика, симптоматична діагностика, диференціальна діагностика, типологічна діагностика.

Рекомендована основна література [1, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [12, 20, 25, 26, 27]

Тема 4. Класифікації психічних розладів у клінічній психології

Соматопсихічні та психосоматичні розлади. Типові порушення психіки при соматичних захворюваннях. Порушення психіки у осіб з захворюваннями органів дихання, серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту. Порушення психіки у осіб з розладами сну, хворобами ендокринної системи, гінекологічними, психовегетативними й іншими функціональними розладами (у т.ч. через хірургічне втручання та травми).

Соматичні, соматоформні розлади. Психотичні (продуктивні) та непсихотичні (непродуктивні) розлади. Розлади пізнавальної, афективної та поведінкової сфери. Розлади особистості та особистісних структур. Деадаптаційна концепція класифікації розладів психіки і поведінки (акцентуації, неврози, психопатії, психози). Розлади психіки і поведінки дитячого, зрілого і похилого віку. Органічні і неорганічні розлади. Розлади волі, інстинктів і потягів. Розлади сексуальної поведінки. Розлади харчування.

Відомі класифікатори розладів психіки і поведінки: DSM-IV, МКХ-10, МКХ-11. Структура та функції класифікаторів. Розлади психіки і поведінки, за МКХ-10 (Розділ 5). Розлади нервової системи, за МКХ-10 (Розділ 6). Розлади віку немовляти, дитячого та підліткового віку, за DSM-IV. Розлади настрою, за DSM-IV.

Ключові слова: соматопсихічні, соматоформні та психосоматичні розлади, психотичні і непсихотичні розлади, розлади різних психічних сфер людини, МКХ-10.

Рекомендована основна література [4, 5]

Рекомендована додаткова література [16,21, 25, 28, 29, 32]

Тема 5. Основні симптоми й синдроми розладів психіки.

Астенічний синдром. Больовий синдром. Теорії болю. Органічний та психогенний біль. Синдром страху й тривоги. Фобійні розлади і стани. Синдром нав'язливих станів. Поняття вторинної вигоди від симптому.

Психосимптоматика при розладах особистості (антисоціальний, нарцистичний, дисоціативний, гістрійонний, шизоїдний, параноїдний, шизотиповий, ананкастичний, мазохістичний, депресивний, маніакальний, обсесивний-компульсивний типи особистості).

Психосимптоматика при різних соматичних захворюваннях, в т.ч. дефектах тіла та інвалідизації. Порушення психіки в осіб з хворобами ендокринної системи, гінекологічними та функціональними сексуальними розладами. Особливості психологічних станів осіб із захворюваннями органів дихання, серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту. Психосимптоматика хірургічних та онкологічних хворих. Психосоматика на різних етапах вагітності.

Ключові слова: симптоми, синдроми, астенічний синдром, больовий синдром, фобії, нав'язливості.

Рекомендована основна література [3-5]

Рекомендована додаткова література [11, 13, 14, 17,21, 31]

Змістовий модуль 3.

РОЗЛАДИ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ТА ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ЛЮДИНИ

Тема 6. Розлади пізнавальної сфери людини.

Розлади сенсорних процесів. Порушення в сфері відчуттів, сприймання, уваги: симптоматика та діагностика. Ознаки дефіцитарності пізнавальних функцій. Клінічні й експериментальні способи визначення глибини ураження пізнавальних функцій. Діагностика пізнавальних функцій у дитячому віці. Ознаки порушення пам'яті та мнемічної діяльності. Види порушення пам'яті. Діагностика порушень пам'яті. Симптоми порушення в сфері мислення. Порушення окремих мислительних операцій та їх діагностика. Розлади інтелектуальної сфери. Діагностика інтелекту.

Порушення рефлексивних процесів та свідомості. Межа між нормою та патологією. Ознаки психічної дефіцитарності. Питання про природу та зворотність-незворотність дефекту.

Ключові слова:розлади сенсорних відчуттів, розладіпізнавальних функцій, розлади мислення, розлади свідомості.

Рекомендована основна література [3-5]

Рекомендована додаткова література [18, 23, 24, 25]

Тема 7. Розлади емоційної сфери.

«Зрілість» емоцій як ознака зрілої особистості. Контроль емоцій. Ознаки патології в сфері емоцій і настрою. Амбівалентність емоцій і настрою. Дослідження емоцій та почуттів. Типові розлади емоцій: надмірна емоційність, емоційна «тупість», емоційна лабільність, емоційна ригідність, алексетимія. Тривога та фрустрація.

Розлади настрою: дистимія, гіпотимія, гіпертимія, манія. Апатія. Ейфорія. Депресія. Біполярний афективний розлад (БАР).

Стрес. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).

Ключові слова:емоції, почуття, настрої, амбівалентність емоцій і настрою, емоційна «тупість», емоційна лабільність, емоційна ригідність, алексетимія, тривога, фрустрація, стрес, дистимія, гіпотимія, гіпертимія, манія, апатія, ейфорія, депресія.

Рекомендована основна література [3-5]

Рекомендована додаткова література [14, 15, 29, 30, 33, 34]

Змістовий модуль 4.

РОЗЛАДИЯ-СФЕРИ І СФЕРИ ПОВЕДІНКИ

Тема 8. Розлади Я-сфери.

Темперамент, характер, особистість. Теорії особистості. Структура особистості. Поняття гармонійної («зрілої») особистості. Порушення особистості та особистісних структур при соматичних захворюваннях. Психологічні особливості осіб з успадкованою та набутою інвалідністю. Ознаки психічної дефіцитарності особистості. Питання про зворотність-незворотність дефекту особистісної сфери. Аномальні типи особистості: питання про межу між нормою, аномалією та патологією. Тріада П. Ганнушкіна. Порушення психіки особистості через психічну травму, стрес, тривалий післястресовий стан (ПТСР): антисоціальний, нарцистичний, дисоціативний, гістрійонний, шизоїдний, параноїдний, шизотиповий, ананкастичний, мазохістичний, депресивний, маніакальний, obsесивний, компульсивний типи особистості.

Ключові слова:Я-сфера, теорії особистості, структура особистості, розлади Я-сфери, зворотність/незворотність дефекту Я-сфери.

Рекомендована основна література [1, 4, 5]

Рекомендована додаткова література [11, 12, 17, 20, 26]

Тема 9. Розлади поведінки. Розлади волі і саморегуляції.

Уявлення про відхилену поведінку. Критерії нормальності /аномальності поведінки: психопатологічні та соціально-нормативні критерії. Основні форми

відхиленої поведінки: девіантна, делінквентна, аутоагресивна. Типи аутоагресивної поведінки: залежна, віктимна, суїцидальна. Трикутник Карпмана. Шкідливі звички. Алкоголізм. Наркоманія. Токсикоманія.

Порушення саморегуляції та волі. Критерії волі. Вольові дії. Локус контролю. Ознаки енергетичного зниження. Типові розлади вольової сфери: гіпобулія, гіпербулія, парабулія, абулія. Патологія інстинктів і потягів, пов'язана з волею. Послаблення і посилення харчового потягу. Зниження чи відсутність апетиту. Анорексія (втрата бажання споживати їжу), відмова від їжі. Послаблення і посилення статевого потягу (гіперсексуальність, асексуальність, фригідність). Перекручення статевого потягу (перверзії). Імпульсивні потяги і дії. Розлади (спотворення рухів). Розлад інстинкту самозбереження. Тренінг волі. Аутогенні тренування

Ключові слова: девіантна поведінка, делінквентна поведінка, аутоагресивна поведінка, адиктивна поведінка, воля, вольова регуляція, вольові дії, локус контролю, розлади вольової сфери, гіпобулія, гіпербулія, парабулія, абулія, розлади інстинктів і потягів.

Рекомендована основна література [2-5]

Рекомендована додаткова література [11, 14, 26]

Тема 10. Основи клініко-психологічної інтервенції.

Уявлення про клініко-психологічну інтервенцію. Види інтервенції. Показання до інтервенції. Принципи, умови, цілі й завдання клініко-психологічної інтервенції. Етапи і форми інтервенції. Методи клініко-психологічної інтервенції. Психологічна корекція: принципи, умови, цілі, завдання. Клініко-психологічна інтервенція при стресах та ПТСР (з урахуванням особливостей різних цільових груп впливу).

Кризова клініко-психологічна інтервенція. Рациональна психотерапія. Поведінкова психотерапія. Індивідуальна і групова терапія. Психологічне консультування. Психотерапія: принципи, умови, цілі, завдання. Базові методи психотерапії: психотерапевтична бесіда, нервово-м'язова релаксація, психо- та соціодрама, казкотерапія, арттерапія, тренінг, групи зустрічей тощо. Психологічна реабілітація та її обмеження. Принципи, умови, цілі й завдання реабілітації. Медичний, професійний та соціальний етапи реабілітації. Основи психогігієни та профілактики психічних розладів. Первинна, вторинна та третинна профілактика.

Ключові слова: клініко-психологічна інтервенція, реабілітація, абілітація, психокорекція, психотерапія, кризова інтервенція, психогігієна, первинна, вторинна та третинна профілактика.

Рекомендована основна література [4]

Рекомендована додаткова література [15, 23, 28, 31, 33, 35]

6. Контроль навчальних досягнень студентів

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень

	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	2	2	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	1	1	3	3	2	2	3	3
Робота на семінарських заняттях	10	2	20	3	30	2	20	2	20
Робота на практичних заняттях	10	1	10	3	30	2	20	3	30
Самостійна робота	5	2	10	3	15	2	10	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом:		70		109		81		98	
Максимальна кількість балів: 358 Розрахунок коефіцієнта: $K=358/60=5,97$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовний модуль 1. «Вступ до клінічної психології»

Тема 1. Базові поняття клінічної психології (створення словника понять) (6 год.)

Критерії оцінювання самостійних завдань:

1. Здатність до рефлексії та самостійність – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клінічної психології – 2 б.

Змістовний модуль 2. «Діагностика розладів психіки»

Тема 2. Структура і функції МКХ-10 (коротко охарактеризувати) (6 год.)

Критерії оцінювання самостійних завдань:

1. Здатність до рефлексії та самостійність – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.
3. Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клінічної психології – 2 б.

Змістовний модуль 3. «Розлади пізнавальної та емоційної сфери людини»

Тема 3. Твір-есе за фільмом «Над зозулиним гніздом» (6 год.)

Критерії оцінювання самостійних завдань:

1. Здатність до рефлексії та самостійність – 2 б.
2. Здатність до критичного мислення – 1 б.

- Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клінічної психології – 2 б.

Змістовний модуль 4. «Розлади Я-сфери та поведінки»

Тема 4. Тріада П.Ганнушкіна (охарактеризувати, навести приклади).(6 год.)

Критерії оцінювання самостійних завдань:

- Здатність до рефлексії та самостійності – 2 б.
- Здатність до критичного мислення – 1 б.
- Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клінічної психології – 2 б.

Тема 5. Розробка системи вправ для тренінгу поведінки.(6 год.)

Критерії оцінювання самостійних завдань:

- Здатність до рефлексії та самостійності – 2 б.
- Здатність до критичного мислення – 1 б.
- Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі клінічної психології – 2 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Тестування (25 тестових завдань)	Правильна відповідь на тестове завдання – 1 бал	25 балів
МКР 2	Тестування (10 тестових завдань)	Правильна відповідь на тестове завдання – 1 бал	25 балів
МКР 3	Тестування (25 тестових завдань)	Правильна відповідь на тестове завдання – 1 бал	25 балів
МКР 4	Тестування (25 тестових завдань)	Правильна відповідь на тестове завдання – 1 бал	25 балів

6.4. Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: ЕКЗАМЕН (тестування засвоєних знань)

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

I. Завдання теоретичного характеру

(включаються в екзаменаційні білети у вигляді одного завдання, виконуючи яке студентові необхідно повністю розкрити клінічну картину психічного розладу).

- Об'єкт клінічної психології та предмет професійної діяльності клінічного психолога.
- Методологічні принципи клінічної психології.
- Перша зустріч лікаря й хворого (етапи діагностичного процесу).
- Основні моделі побудови взаємин «лікар-хворий».
- Параметри невербальної поведінки, використовувані в психодіагностиці.
- Синдром емоційного вигоряння (стадії та їх основні характеристики).
- Психологічний вплив госпіталізації та виписки з стаціонару.

8. Внутрішня картина хвороби.
9. Механізми психологічного захисту (витиснення).
10. Механізми психологічного захисту (заперечення).
11. Механізми психологічного захисту (реактивні утворення).
12. Механізми психологічного захисту (регресія).
13. Механізми психологічного захисту (компенсація).
14. Механізми психологічного захисту (проекція).
15. Механізми психологічного захисту (заміщення).
16. Механізми психологічного захисту (інтелектуалізація).
17. Копінг-поведінка.
18. Психологічні реакції хворих на захворювання: дисимуляція, агравація, анозогнозія, відхід у хворобу.
19. Методи та завдання клініко-психологічних інтервенцій.
20. Функції клініко-психологічних інтервенцій.
21. Психологічна корекція.
22. Психологічне консультування.

II. Завдання аналітичного характеру.

(включаються у екзаменаційні білети у вигляді п'яти письмових тестових завдань з декількома варіантами відповідей, з яких в результаті проведеного аналізу студентові треба обрати тільки одну вірну)

1. Виключить необов'язковий компонент маніакального синдрому:
2. Орієнтація у власній особистості порушена при:
3. Для виразливої депресивної фази маніакально-депресивного психозу характерне усе перераховане, крім:
4. До стану з високим ризиком виникнення суїциду віднесене усе перераховане, крім:
5. Діагноз лавованої депресії можливо виставити на ґрунті усього перерахованого, крім:
6. Проста депресія включає в себе наступні симптоми, крім:
7. Суїцидальні тенденції у хворих найбільш виразні на протязі доби:
8. Назвіть ідей марення, найбільш специфічні при депресії:
9. Для абстинентного синдрому при алкоголізмі характерні наступні симптоми, крім:
10. Гіперметаморфоз частіше спостерігається при:
11. Назвіть провідну патогенетичну ланку при формуванні хронічного алкоголізму:
12. Вкажіть синдроми зміненої залежності від алкоголю:
13. Вкажіть синдроми, які віднесені до змін алкогольної реактивності:
14. Алкогольне марення ревнощів характеризується:
15. Алкогольні психози розвиваються:
16. Якщо при алкогольному делірії зменшується психомоторне збудження, мова заміщується буботінням, з'являється онейроїдне потьмарення свідомості, яке замінюється оглушенням, яке наближається до аменції, це свідчить про те, що розвивається клінічна картина:
17. Астенічний синдром найбільш виражений при:
18. До складного варіанту депресивного синдрому слід віднести все, крім:

19. До простих варіантів маніакального синдрому слід віднести все, крім:
20. Нав'язливі сумніви характеризуються усім, крім:
21. Основні симптоми, що входять до obsesивного синдрому:
22. Псевдогалюцинації відрізняються від дійсних:
23. Псевдогалюцинації можуть бути:
24. Ретроградна амнезія – це:
25. До парамнезій слід віднести усі розлади, крім:
26. Яка з амнезій розвивається за законом Рібо:
27. Який патологічний стан характеризується нерухомістю, яка розвивається під впливом імперативних галюцинацій:
28. Гострий алкогольний параноїд є металкогельним психозом з перевагою в клінічній картині:
29. В клінічних проявах алкогольного делірію присутнє усе, крім:
30. Деліріозне порушення свідомості частіше спостерігається при:
31. Вкажіть симптоми, які відображують динаміку толерантності при 2 стадії хронічного алкоголізму:
32. Які зміни форми сп'яніння спостерігаються при хронічному алкоголізмі?
33. Вкажіть тип алкогольних амнезій:
34. Вкажіть найбільш часту причину смерті при алкогольному делірії:
35. Пацієнт нерухомий, при зміні положення його тіла, його форма зберігається продовж деякого часу. В даному випадку має місце:
36. Для синдрому Кандинського-Клерамбо специфічним є:
37. Пацієнт чує «голоси, які поступають до голови як із радіо», які наказують йому та погрожують помстою, якщо він не виконає їх наказів. У даному випадку має місце:
38. До нав'язливих ритуалів слід віднести все, крім:
39. Синдром деперсоналізації характеризуються усім перерахованим, крім:
40. Сенестопатії характеризуються усім перерахованим, крім:
41. Функціональні галюцинації виникають за умовами:
42. Рефлекторні галюцинації це:
43. Синдром Кандинського-Клерамбо включає в себе:
44. Епізодично виникаюча блокада мислення має назву:
45. Вкажіть термін, якій співпадає розпаду логічної структури мислення та граматичної побудови мови:
46. Вкажіть термін, якій співпадає розпаду логічної структури мислення без патології граматичної побудови мови:
47. Злоякісна «люцидна» кататонія характеризується:
48. Для сутінкових станів характерно все перераховане, крім:
49. Назвіть провідні етіопатологічні фактори, які грають роль у розвитку хронічного алкоголізму:
50. Марення переслідування характерне для:
51. Ступень потьмарення свідомості при патологічному сп'янінні досягає рівню:
52. В клінічній картині «класичного» delirium tremens спостерігається все, крім:
53. Псевдоперверзії – це
54. Екзгібіціонізм – це порушення:
55. Що характерне для гострих психогенних шоківих психозів?
56. Яка загальна ознака трансвестизму:

57. Назвіть найбільш значущу ознаку транссексуалізму:
58. Тривога, що супроводжується сильним руховим збудженням це:
59. Мислення, яким виражаються тільки зособисті бажання, що не зв'язано з реальним життям, захопленість своїми особистими, внутрішніми переживаннями це:
60. Нові слова, створені хворим, часто шляхом комбінування складів, узятих з різних слів це:
61. Рясна, багатословна, когерентна, логічна мова це:
62. Порухення орієнтування лише в навколишньому це:
63. Вимикання (відсутність) свідомості на кілька секунд, часток секунди це:
64. Афект, якісно і кількісно не відповідній його причині це:
65. Буркотливий, дратівливий, злісний і похмурий настрій з підвищеною чутливістю до будь-якого зовнішнього подразника, запеклістю і вибуховістю це:
66. Втрата інтересу до усіх видів активності, що раніше були приємні, і відхід від них це:
67. В психіатрії виділяють негативні та позитивні симптоми шизофренії. Які слід віднести до негативних?
68. Астенічний синдром характеризується усім, крім:
69. Ідеаторне гальмування при депресії характеризується усіма симптомами, крім:
70. Синдром надцінних ідей характеризується усім перерахованим, крім:
71. Інтерпретативне марення (тлумачення) характеризується усім перерахованим, крім:
72. Обов'язковою умовою виникнення нав'язливостей є:
73. Які з перерахованих розладів можливо віднести до метаморфопсій:
74. Фіксаційна амнезія - це:
75. Антероградна амнезія - це:
76. Вкажіть назву розладу мислення, змістом якого є боротьба добрих та ворожих сил:
77. Діагноз лавованої депресії можливо виставити на ґрунті усього перерахованого, крім:
78. Проста депресія включає в себе наступні симптоми, крім:
79. Суїцидальні тенденції у хворих найбільш виразні на протязі доби:
80. Назвіть ідей марення, найбільш специфічні при депресії:
81. Для абстинентного синдрому при алкоголізмі характерні наступні симптоми, крім:
82. Гіперметаморфоз частіше спостерігається при:
83. Назвіть провідну патогенетичну ланку при формуванні хронічного алкоголізму:
84. Психопатія - це:

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни «Клінічна психологія»

Разом: 150 год., лекції – 20 год., семінари – 18 год., практичні заняття – 18 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		
Назва модуля	Вступ до клінічної психології		Діагностика розладів психіки			Розлади пізнавальної та емоційної сфери людини				
Кіл.-балів за модуль	70 балів		109 балів			81 бал		98 балів		
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Теми лекцій	Предмет і завдання клінічної психології (1б.)	Загальні і спеціальні методи клінічної психології. Психологія здоров'я і хвороби (1б.)	Діагностика процес у клініко-психолог. практиці (1б.)	Класифікації психічних розладів (1б.)	Основні симптоми розладів психіки (1б.)	Розлади пізнавальної сфери людини(1б.)	Розлади емоційн. сфери(1б.)	Розлади Я-сфери (1 б.)	Розлади поведінки. Розлади волі і саморегуляції (1 б.)	Основи клініко-психол. інтервенції (1 б.)
Теми сем.та прак. зан.	Предмет і завдання клінічної психології (1б.)	Загальні і спеціальні методи клінічної психології. Психологія здоров'я і хвороби (1б.)	Діагностика процес у клініко-психолог. практиці(1б.)	Класифікації психічних розладів (1б.)	Основні симптоми розладів психіки(1б.)	Розлади пізнаваль-ної сфери людини(1б.)	Розлади емоційн. сфери(1б.)	Розлади Я-сфери (1 б.)	Розлади поведінки. Розлади волі і саморегуляції (1 б.)	Основи клініко-психол. інтервенції (1 б.)
Робота на сем. та прак. зан.	10 балів	10 балів	20 балів	20 балів	20 балів	20 балів	20 балів	20 балів	20 балів	10 балів
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.конт.	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)		Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		Модульна контрольна робота 4 (25 балів)		

Коефіцієнт перерахунку балів за поточний контроль: $358/60 = 5,97$

8. Рекомендована література

Основна:

1. Бурлачук Л.Ф. Исследование личности в клинической психологии. - К.:Вища школа, 2009. – 176 с.
2. Личко А.Е. Диагностика характера подростка / А.Е. Личко, Н.Я. Иванов. – М.: Москва – 1995 . – 400 с.
3. Менделевич В.Д. Клиническая психология / В.Д. Менделевич. – М.: Пресс-информ, 2008. – 432 с.
4. Перре М. Клиническая психология / М. Перре, У. Бауман – СПб.: Питер, 2012. – 312 с.
5. Савенкова І.І. Клінічна психологія: навчальний посібник. – Одеса: Астропринт, 2010. – 287 с.

Додаткова:

1. Бурлачук Л.Ф. Основы психотерапии / Бурлачук Л.Ф., Грабская И.А., Качарян А.С. – К., 2001. – 320 с.
2. Зелінська Т.М. Амбівалентність особистості. Теорія, діагностика і психокорекція: Навч. посібн. / Т.М.Зелінська – К.: Каравела, 2010. – 256 с.
3. Карвасарский Б.Д. Клиническая психология / Под редакцией Б. Д. Карвасарского. – СПб.: Питер, 2010. – 960 с.
4. Кузікова С.Б. Основы психокорекції / С.Б.Кузікова. – К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
5. Малкина-Пых И.Г. Психосоматика: Справочник практического психолога / И.Г. Малкина-Пых – М.: Эксмо, 2005. – 992 с.
6. Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства. – М.: Медицина, 2013. – 400 с.
7. Березин Ф. Б. Методика многостороннего исследования личности / Березин Ф.Б., Мирошников М.П., Соколова Е.Д. – М.: «Консультант плюс – новые технологии», 2011. – 320 с.
8. Блейхер В.М. Клиническая патопсихология. – Ташкент: Медицина, 2006. – 328 с.
9. Блейхер В.М., Крук И.В. Толковый словарь психиатрических терминов / под ред.. С.Н. Бокова. – Воронеж: НПО "Модэк", 2005. – 640 с.
10. Бурлачук Л.Ф. Психотерапия: Учебник для вузов. 3-е изд. / Л.Ф. Бурлачук, А.С. Качарян, М.Е. Жидко. – Питер, 2009. – 496 с.
11. Захаров А. И. Неврозы у детей и подростков. – Л.: Медицина, 2008.
12. Зейгарник Б. В. Патопсихология / А.И. Захаров. – М., 1976. – 248 с.
13. Исаев Д. Н. Психическое недоразвитие у детей / Д.Н. Исаев. – Л.: Медицина, 1982. – 224 с.
14. Каннабих Ю.В. История психиатрии. – М.: ИТР МГП, 2004. – 528 с.

15. Каплан Г. И., Сэдок Б. Дж. Клиническая психиатрия / Г. И. Каплан, Б. Дж. Сэдок – М.: Медицина, 1994. – 441 с.
16. Карвасарский Б.Д. Неврозы. – М.: Медицина, 2000. – 573 с.
17. Ковалев В. В. Психиатрия детского возраста/ В.В Ковалев. – М.: Медицина, 1979. – 227 с.
18. Конечный Р., Боухал М. Психология в медицине / Р. Конечный, М. Боухал. – П.: Прага, 1983. – 307 с.
19. Кононова М.П. Руководство по психологическому исследованию психически больных детей школьного возраста / М.П. Кононов. – М.: Медицина, 1963. – 306 с.
20. Кудрявцев Э.А. Судебно-психологическая экспертиза / Э.А. Кудрявцев. – М.: Медицина, 1984. – 254 с.
21. Леонгард К. Акцентуированные личности / К. Леонгард – К.: Киев, 2008. – 432 с.
22. Максименко С.Д. Медична психологія / за редакцією С.Д. Максименка. – К.: Нова книга, – 2010. – 520 с.
23. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология. Практическое руководство / В.Д. Менделевич – М.: МЕДпресс, 1999. – 465 с.
24. Морозов Г.В. Руководство по психиатрии. Т.2. – М., Медицина, 2008.
25. Мягер В. К. Деонтология и психосоматика // Психогигиена и психопрофилактика / Под ред. В.К. Мягер. – Л., 1983. – 325 с.
26. Селье Г. На уровне целостного организма. - М.: Наука, 1972. - 123с.
27. Фромм Э. Искусство любви / Э. Фромм. – СПб., 2002. – 219 с.
28. Эберлейн Г. Страхи здоровых детей. – М., 1981.
29. Эйдемиллер Э.Г, Юстицкий В.В. Семейная психотерапия. – Л.: Медицина, 1990. – 192 с.
30. Ясперс К. Общая психопатология / К. Ясперс – М.: Практика, 1997. – 304 с.

9.Додаткові ресурси

1. Пошукова система Національної бібліотеки імені В.І.Вернадського. – Режим доступу до електронних ресурсів - <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Ispp.org.ua- офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України Режим доступу до електронного ресурсу - <http://socio.net.ru/>
3. National Center for Biotechnology Information – інформаційний ресурс збереження даних з молекулярної біології, біомедицині та генетиці США. Режим доступу до електронного ресурсу - <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/>
4. Klex – електронний ресурс для пошуку та безкоштовного скачування книжок. Режим доступу до електронного ресурсу - <http://www.klex.ru/>

10. Рекомендовані фільми та книги

Книги:

1. Сакс Олівер. Чоловік, який сплутав дружину з капелюхом
2. Деніел Кіз. Квіти для Елджерона

Фільми:

1. Над зозулиним гніздом
2. Форест Гамп
3. Людина дощу